

Vägen Framåt

Tillsammans förebygger vi
vibrationsskador

Varje år drabbas ett stort antal arbetstagare av vibrationsskador i arbetet. För att minska antalet skadade behöver de förebyggande åtgärderna samordnas.

Den här broschyren vänder sig till dig som arbetar inom företagshälsovården (FHV), är arbetsgivare eller skyddsombud.

Här beskrivs FHV:s och de arbets- och miljömedicinska (AMM) klinikernas åtaganden samt Arbetsmiljöverkets (AV) arbete.

MEDLEMMAR I SVERIGES FÖRETAGSHÄLSORS ÅTAGANDE

- Aktivt eftersöka förekomst av exponering för handhållna vibrerande verktyg bland kundföretag och informera om gällande regelverk.
- Tillhandahålla kompetent expertstöd till arbetsgivare vad gäller riskbedömning, mätning av vibrationsexponering och rådgivning (t ex avseende val av verktyg, arbetssätt).
- Tillhandahålla medicinska kontroller utförda enligt Arbetsmiljöverkets regelverk och enligt evidensbaserade metoder. Återkoppling förutom till enskild individ också på gruppnivå, för att ingå i arbetsgivarens systematiska arbetsmiljöarbete. Återkopplingen innefattar åtgärdsplan vid behov.
- Tillhandahålla kvalitetssäkrade utbildningar för arbetsgivare och anställda.
- Tillhandahålla patientutredning med sambandsbedömning för misstänkta vibrationsskador (komplicerade fall kan remitteras till AMM-klinik) och återförande till arbetsplatsen på lämpligt sätt (i enlighet med sekretessregler).
- Medverka i informationsinsatser riktade mot enskilda branscher i anslutning till t.ex. riktade inspektionsprojekt/kampanjer.
- Agera i enlighet med 2 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) och 81:a § AFS 2019:3 Medicinska kontroller i arbetslivet.

AMM-KLINIKERNAS ÅTAGANDE

- Erbjuder FHV utbildning och metodik i riskbedömningar, mätningar, åtgärdsplaner, medicinska kontroller och sambandsbedömning.
- Gör sambandsbedömning av patienter med misstänkta vibrationsskador, när FHV inte kan göra det. Råd om fortsatt vibrationsexponering, eventuell arbetsskadeanmälan och förslag på information till arbetsplatsen ingår.
- Tar fram utbildningsmaterial till yrkesförberedande program.
- Delta i utbildning för skolläkare om medicinska kontroller.
- Genomföra informationsinsatser mot de branscher som AV inspekterar.
- Informera AV via läkares anmälan om missförhållanden eller hög risk för skador.

ARBETSMILJÖVERKETS ARBETE

- Under 2018-2020 pågår en riktad tillsynsaktivitet för handhållna maskiner.
- AV deltar i arbetet med standardisering på nationell nivå inom den tekniska kommittén TK 111 arbetsgrupp 1, människans påverkan av vibrationer, som har sammanslagits med TK 109, vibrationer i handhållna maskiner.
- Vid inspektioner kontrolleras om arbetsgivaren undersökt och bedömt risker vid arbete med vibrerande verktyg, som avser:
 - val av arbetsutrustning
 - dokumenterade instruktioner för arbetet och vilken utrustning som ska användas
 - följer upp att givna instruktioner fungerar och efterlevs
 - säkerställt att arbetstagaren har kunskaper för säker användning av aktuell arbetsutrustning
 - kontroll om arbetstagarna erbjudits medicinska kontroller då de riskerar att exponeras över insats- och gränsvärden
 - förbud för maskiner som inte uppfyller säkerhetskrav vid användning samt underlag för eventuell marknadskontroll
- Om det konstateras att det finns brister i arbetsmiljön ställs krav på åtgärder och, om dessa inte uppfylls, kan det resultera i förelägganden med vite eller förbud.

ÅTGÄRDER SOM UTHYRINGSFÖRETAGEN KAN GENOMFÖRA

- Byggföretagen hyr ofta de maskiner som används på arbetsplatserna. Uthyrningsföretagen är därför viktiga aktörer vid inköp av nya verktyg och har en avgörande betydelse för den maskinpark som erbjuds.
- För maskiner med höga vibrationsnivåer bör information lämnas om alternativ som ger mindre exponering och vilken fördel det innebär vad gäller kvantifierad daglig användningstid.
- Det är önskvärt att verktygen underhålls och att vibrationsnivåerna kontrolleras så att exponeringsnivåerna inte ökar när verktyget åldras. Servicedatum bör anges.
- Uthyrningsföretagen bör också följa den tekniska utvecklingen och välja bättre verktyg, när nya verktyg köps in.

KONTAKT

Medlemmarna i Sveriges företagshälsor finns spridda över hela landet.

<https://www.foretagshalsor.se/medlemsforetag>

Arbets- och miljömedicinska kliniker finns i hela landet.

- Göteborg www.amm.se
- Linköping www.regionostergotland.se/amm
- Lund www.sodrasjukvardsregionen.se/amm
- Stockholm www.camm.sll.se
- Umeå www.regionvasterbotten.se/amm
- Uppsala www.ammuppsala.se
- Örebro www.regionorebrolan.se/amm

